

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 78.325 van 25 januari 1999  
in de zaak A. 77.410/VII-16.401.**

In zake : Alain SQUILBECK,  
die woonplaats kiest bij  
Advocaat Ph. COENRAETS,  
kantoor houdende te BRUSSEL,  
Bolwerksquare 1a

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de  
Vlaamse regering,  
dat woonplaats kiest bij  
Advocaat H. GILLIAMS,  
kantoor houdende te BRUSSEL,  
Goedheidsstraat 5-7.

tussenkomen de partij :

de c.v. VLABRAVER,  
die woonplaats kiest bij  
Advocaat D. RYCKBOST,  
kantoor houdende te OOSTENDE,  
E. Beernaertstraat 80.

-----  
**D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,**

Gezien het verzoekschrift dat Alain SQUILBECK op 5 februari 1998 heeft ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van het besluit van 21 november 1997 van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling houdende uitspraak over de beroepen aangetekend tegen het besluit van 29 mei 1997 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant waarbij aan de c.v. VLABRAVER de vergunning wordt verleend om te Drogenbos, aan de Humaniteitslaan, een afvalverbrandingsinstallatie uit te baten;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Adjunct-auditeur P. SOURBRON;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 8 september 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 24 september 1998;

Gehoord het verslag van Staatsraad R. STEVENS;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat Ph. COENRAETS, die verschijnt voor de verzoeker, van Advocaten H. GILLIAMS en L. VAN BEVER, die verschijnen voor de verwerende partij, en van Advocaten D. RYCKBOST, E. RYCKBOST en M. SENELLE, die verschijnen voor de tussenkomende partij;

Gehoord Adjunct-auditeur P. SOURBRON, daartoe gemachtigd bij beslissing van de Auditeur-generaal van 11 december 1997 in zijn eensluidend advies;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de Auditeur-generaal;

## **1. Feiten**

Overwegende dat de feitelijke gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Reeds voor het indienen van de kwestieuze vergunningsaanvraag zijn de milieu-effecten van een nieuwe verbrandingsinstallatie voor het Vlaams-Brabantse afval onderzocht in een milieu-effectrapport (verder MER) van december 1990.

In dat rapport worden vier mogelijke vestigingsplaatsen onderzocht, met name Grimbergen, Kessel-Lo, Drogenbos en Schelle (provincie Antwerpen).

Op 22 maart 1994 stelt de Vlaamse minister van leefmilieu en huisvesting een "Ontwerp van globaal concept voor de oplossing van de afvalproblematiek in Vlaams-Brabant" voor.

Dit "ontwerp van globaal concept" wordt door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd in haar vergadering van 7 december 1994.

In de goedgekeurde conceptnota wordt een globaal beeld gegeven van de huisvuilproblematiek in de provincie Vlaams-Brabant, waarbij specifiek de nadruk wordt gelegd op het gebrek aan huisvuilverwerkingsinfrastructuur in de provincie.

Met betrekking tot de verbranding van afval wordt in de nota het volgende toekomstbeeld geschetst :

"Wanneer alle voorliggende elementen - inzonderheid het preventiebeleid - worden uitgevoerd zal dit resulteren in een vermindering van de huisvuilafvalstroom dat alsnog moet verwijderd worden.

Deze reststroom of m.a.w. wat noch kan voorkomen, hergebruikt of gerecycleerd worden, zal verbrand worden in een verbrandingsinstallatie met rookgaswassing en energie-recuperatie. Daarbij moet de beste beschikbare technologie aangewend worden om de rookgaswassing optimaal te laten werken. De vliegassen zullen gestort worden op een klasse I-stortplaats buiten Vlaams-Brabant. De bodemassen zullen gerecycleerd worden.

Na evaluatie van de effecten van het opgezette voorkomingsbeleid, het gerealiseerde beleid rond hergebruik en in functie van de voortgang in de dossiers rond de verwezenlijking van de verwerkingsinfrastructuur m.b.t. de recyclage van de afvalstoffen, zal de feitelijke dimensionering alsmede een voorstel tot inplanting worden bepaald van deze verbrandingsoven.

Deze beslissing zal genomen worden ten laatste einde 1995, in samenspraak met de betrokken gemeentebesturen, de intercommunales gelegen in Vlaams-Brabant, de provincie Vlaams-Brabant en het Vlaamse Gewest.

Op dat ogenblik moet er een duidelijk zicht zijn op de effectiviteit van de preventie en het hergebruik e.d. op de restfractie.

Dit laat toe om na te gaan bij het nemen van de beslissing rond de verbrandingsoven in hoeverre de voorkomingsmaatregelen evenals de genomen maatregelen inzake hergebruik en recyclage effectief werden ingesteld én/of wat het uiteindelijk effect ervan is.

Aan de nieuwe provincie Vlaams-Brabant zal gevraagd worden een concreet voorstel te doen van inplantingsplaats en capaciteit vóór midden 1995."

1.2.           Gevolg gevend aan de inhoud van bovenvermelde conceptnota, neemt de provincieraad van Vlaams-Brabant op 27 juni 1995 een beslissing waarbij "aan de Vlaamse regering (wordt) voorgesteld om voor de te bouwen afvalverbrandingsinstallatie een capaciteit te voorzien van 260.000 ton en deze in te planten te Drogenbos op de gronden gelegen naast de steg-electriciteitscentrale, kadaster Sectie A, nrs. 17t en 138m".

1.3.           Op 13 november 1995 wordt de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid "VLAAMS-BRABANTSE AFVALVERWERKING EN ENERGIERECUPERATIE" (afgekort als VLABRAVER) opgericht. Deze vennootschap stelt zich luidens artikel 3 van de gecoördineerde statuten tot doel :

"- het nemen van initiatieven en het ontwikkelen van voorstellen gesitueerd binnen het kader van het door de Vlaamse Overheid goedgekeurde Afvalstoffenplan en van de besluiten van de Provincieraad van Vlaams-Brabant over het beleid inzake de afvalstoffen,

op het vlak van de eindverwerking van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen, die inzake aard en samenstelling vergelijkbaar zijn met de huishoudelijke afvalstoffen, welke, na preventie, redelijkerwijze niet kunnen gerecupereerd worden of niet in aanmerking komen voor materiaalrecuperatie, en de residu's welke overblijven na de eindverwerking van deze afvalstoffen;

- het opzetten van alle voorbereidende activiteiten die in eerste orde de vennoten en eventueel bijkomende vennoten de mogelijkheid moeten verlenen om op termijn te kunnen overgaan tot de bouw en de exploitatie van een nieuwe afvalverbrandingsoven met energierecuperatie in Vlaams-Brabant."

Volgens de beschikbare gegevens telt de c.v. VLABRAVER thans zes vennoten : de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse Milieuholding/VLAR n.v., de OVAM, WATCO Vlaanderen, de intercommunales INTERLEUVEN en HAVILAND. In een latere fase zouden ook nog andere intercommunales en gemeenten tot de vennootschap kunnen toetreden.

1.4. Kort na de oprichting van de c.v. VLABRAVER wordt een aanvang genomen met het opstellen van het MER met het oog op het indienen van de milieuvergunningsaanvraag die heeft geleid tot het thans bestreden besluit.

Op 15 december 1995 verklaart AMINAL, cel MER, zich akkoord met het door de c.v. VLABRAVER voorgestelde college van deskundigen. Als coördinator van het college van deskundigen wordt L. VAN MIDDEL aangewezen.

De startvergadering is gehouden op 10 mei 1996.

Enkele maanden later, op 5 augustus 1996, sluit de c.v. VLABRAVER een overeenkomst met het studiebureau INTER-ECO voor het opstellen en het begeleiden van de milieuvergunningsaanvraag voor de verbrandingsoven.

1.5. Intussen werd de onteigeningsprocedure gestart voor de verwerving van de voor de verbrandingsinstallatie noodzakelijke gronden.

Bij besluit van 31 mei 1996 van de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling werd OVAM gemachtigd tot onteigening ten algemene nutte over te gaan van verschillende percelen gelegen op het grondgebied van de gemeente Drogenbos en van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw.

In dit besluit wordt onder meer overwogen dat "de Bestendige Deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant op 15 juni 1995 de principiële beslissing genomen heeft om de site Drogenbos als de meest geschikte locatie voor de vestiging van de voor Vlaams-Brabant noodzakelijke verbrandingsinstallatie aan te bevelen en dat dit standpunt op 28 juni 1995 door de Provincieraad van Vlaams-Brabant bekrachtigd werd".

Op 8 november 1996 verklaart OVAM dat deze gronden na een eventuele onteigening, volgens een nog nader te bepalen modaliteit, ter beschikking zullen worden gesteld van de exploitant van de verbrandingsinstallatie. Volgens de tussenkomenende partij zijn de gronden voor de vestiging van de verbrandingsoven uiteindelijk in der minne verworven.

1.6. Het milieu-effectrapport wordt door de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer conform verklaard op 4 oktober 1996.

1.7. Op 13 december 1996 dient W. POOT, in zijn hoedanigheid van bestuurder van de c.v. VLABRAVER, bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant een milieuvergunningsaanvraag in voor de exploitatie van een nieuwe verbrandingsinstallatie met energierecuperatie met een thermische capaciteit van 97 MW, gelegen te Drogenbos en te Sint-Pieters-Leeuw.

De vergunningsaanvraag omvat in concreto volgende onderdelen :

"- een verbrandingsoven met energierecuperatie van de niet te recupereren restfractie van niet gevaarlijke afvalstoffen, met een thermische capaciteit van 97 MW

(wat bij een gemiddelde onderste verbrandingswaarde van 11.300 kJ/kg neerkomt op 28 ton/u of ca. 207.000 ton/jaar);

- de opslag en verbranding van, met energiewinning en met terugwinning van :

- \* niet gevaarlijke huishoudelijke afvalstoffen;
- \* niet gevaarlijke bedrijfsafvalstoffen die vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen;
- \* vast, niet-risicohoudend medisch afval;
- \* andere niet gevaarlijke afvalstoffen.

- een afvalwaterzuiveringsinstallatie, met inbegrip van het lozen van effluentwater voor de behandeling van huishoudelijk afvalwater met een maximumdebiet van resp. 0,5 m<sup>3</sup>/uur, 6 m<sup>3</sup>/dag en 2.200 m<sup>3</sup>/jaar;

- 6 transformatoren van resp. 2 x 300 kVA, 3 x 2.500 kVA en 1 x 25.000 kVA;

- vast opgestelde batterijen, waarvan het produkt van de capaciteit, uitgedrukt in Ah, met de klemspanning, 18.900 ah x V bedraagt;

- een al dan niet overdekte ruimte waarin 5 autovoertuigen, andere dan personenwagens, gestald worden;

- een airconditioningsinstallatie, met een totale geïnstalleerde drijfkracht van 30 kW;

- 10 compressoren, met een geïnstalleerde totale drijfkracht van 253 kW;

- een opslagplaats voor samengeperste, vloeibaar gemaakte of in oplossing gehouden gassen, in verplaatsbare recipiënten, met een gezamenlijk waterinhaltsvermogen van 1.500 liter;

- opslagplaatsen van oxiderende, schadelijke, corrosieve en irriterende stoffen, met een totaal inholdsvermogen van 485.000 kg;

- een bovengrondse opslag van 20.000 l diesel;

- een opslag van 10.000 l olie, verdeeld over 25 vaten van 200 l motorolie en 25 vaten van 200 l afvalolie;

- een verdeelinstallatie bestaande uit 1 dieselpomp;

- een laboratorium waarbij geen gevaarlijke stoffen worden geloosd;

- een inrichting voor het mechanisch behandelen van metalen, met een geïnstalleerde totale drijfkracht van 28,5 kW;

- vast opgestelde motoren met een nominaal vermogen van 200 kW;

- 2 stoomgeneratoren, andere dan lagedruk stoomgeneratoren, met elk een waterinhoud van 13.500 l;

- 3 stoomvaten, met inbegrip van warmtewisselaars waarvan de primaire ruimte als stoomvat wordt beschouwd, met een waterinhoud van 2 x 500 l en 1 x 44.000 l;

- 1 stoomturbine inclusief alternator met een vermogen van 25 MW".

Op de brief waarmee de vergunningsaanvraag wordt ingediend, staat vermeld dat "toelichtingen omtrent het dossier tevens bekomen (kunnen) worden bij de opsteller ervan : INTER-ECO b.v.b.a., Dhr. Luc VAN MIDDEL, Fr. Verbeekstraat 233, 3090 Overijse".

De milieuvergunningsaanvraag wordt ontvankelijk en volledig verklaard op 23 december 1996.

1.8. Op dezelfde dag wordt de minister-president van de Brusselse regering schriftelijk in kennis gesteld van de ingediende milieuvergunningsaanvraag. Deze brief, die namens de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant ondertekend is door de gemachtigde ambtenaar, luidt als volgt :

"Ik verwijs naar het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitwisseling van informatie over projecten met gewestgrensoverschrijdende milieueffecten.

Als bijlage gaat een exemplaar van de milieuvergunningsaanvraag ingediend door VLABRAVER C.V., Diestsesteenweg 52 te 3010 Leuven voor de exploitatie van een verbrandingsoven voor de verbranding met energierecuperatie van de niet te recupereren restfractie van niet gevaarlijke afvalstoffen met een thermische capaciteit van 97 MW.

De betreffende inrichting is M.E.R.-plichtig en de behandelingsprocedure is voorgescheven door het VLAREM, titel I. De heer Burgemeester van en te DROGENBOS is d.d. 23/12/1996 verzocht om een openbaar onderzoek te organiseren. Waarschijnlijk zal dat onderzoek plaatsvinden tijdens de maand januari, de juiste periode, die 30 dagen zal duren, kan worden medegedeeld door de heer Burgemeester van en te Drogenbos. In de procedure is ook een informatievergadering voorzien.

De uitspraak door de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant is normaal (=zonder eventueel uitstel) voorzien uiterlijk op 23/4/1997".

1.9. Op dezelfde dag wordt de burgemeester van de gemeente Drogenbos verzocht om een openbaar onderzoek te organiseren over de vergunningsaanvraag. Dit wordt uiteindelijk georganiseerd van 25 maart 1997 tot en met 24 april 1997.

Op 14 april 1997 heeft te Drogenbos een openbare informatievergadering plaatsgevonden.

1.10. Op 27 maart 1997 verstuurt de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling aan zijn Brusselse collega een brief met de volgende inhoud :

"Volgens de gegevens waarover ik beschik, werd door de Bestendige Deputatie van de provincie Vlaams Brabant aan uw regering op 23 december 1996 per aangetekend schrijven een exemplaar van de milieuvergunningsaanvraag (inclusief het milieu-effectrapport) overgemaakt. In het begeleidend schrijven werd melding gemaakt van het verzoek aan de burgemeester van Drogenbos om een openbaar onderzoek en een informatievergadering te organiseren. De juiste periode van het openbaar onderzoek zou meegedeeld worden door de burgemeester van Drogenbos.

Bij aangetekend schrijven van 24 maart 1996 werd uw regering door de gemeente Drogenbos op de hoogte gesteld van het feit dat het openbaar onderzoek loopt van 25 maart 1997 tot en met 24 april 1997 en dat de informatievergadering doorgaat op 14 april 1997 om 19u30.

Ik ben dus van mening dat voldaan werd aan de bepalingen van de artikelen 4 en 5 van het samenwerkingsakkoord. Het uitstellen van het openbaar onderzoek is derhalve niet aangewezen. Ik wil hierbij ook uw aandacht vestigen op het vierde lid van artikel 5 van het samenwerkingsakkoord dat bepaalt dat een verlenging van de duur van het openbaar onderzoek niet mogelijk is.

Indien uw regering buiten de termijn van het openbaar onderzoek nog een standpunt zou formuleren, ben ik evenwel bereid, gelet op het principe van goede nabuurschap tussen onze gewesten, om dit standpunt onmiddellijk na ontvangst aan de Bestendige Deputatie van de provincie Vlaams-Brabant over te maken en de Bestendige Deputatie te verzoeken bij de beslissing over de milieuvergunningsaanvraag, indien mogelijk, uw standpunt in rekening te brengen. Hierbij wil ik er de aandacht op vestigen dat conform de bepalingen van titel I van het VLAREM de Bestendige Deputatie uiterlijk op 23 april 1997 een uitspraak moet doen over de milieuvergunningsaanvraag. Deze termijn kan met een periode van maximaal twee maanden verlengd worden. (....)".

1.11. Tijdens het openbaar onderzoek van de vergunningsaanvraag worden 1.612 petitiees, 33.712 schriftelijke en 8 mondelinge bezwaren en opmerkingen ingediend.

1.12. Met een besluit van 29 mei 1997 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant wordt de gevraagde vergunning verleend.

Naast de toepasselijke algemene en sectorale voorwaarden van Vlarem II worden in het vergunningsbesluit de volgende bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden opgelegd :

"Artikel 1 : aspect lucht

- a) De volgende parameters dienen ter controle van de verbranding per ovenlijn continu aan de uitgang van de oven gemeten te worden :  $O_2$ , CO en temperatuur;
- b) De volgende parameters dienen per ovenlijn continu in de schouw gemeten te worden : stof, HCl,  $SO_2$ ,  $NO_x$ , CO,  $O_2$ , vochtgehalte, temperatuur en rookgasdebiet;
- c) De volgende parameters dienen per ovenlijn periodiek gemeten te worden in de schouw (om de 6 maanden): HF, zware metalen, gas- en dampvormige organische verbindingen;
- d) Dioxinen en furanen dienen minimum eenmaal per zes maanden en per ovenlijn gemeten te worden;
- e) Het gloeiverlies van de slakken dient om de zes maand gemeten te worden;
- f) Gedurende de eerste twaalf maanden na de in bedrijfstelling dienen de parameters vermeld onder c) en d) gemeten te worden om de twee maanden.

Artikel 2 : aspect bodem

- a) Het concept van de uit te voeren constructiewerken dient derwijze te zijn dat de grondbalans van ontgravingen en aanvullingen in evenwicht is. De verontreinigde gronden kunnen worden verwerkt op de site, en moeten geïsoleerd worden van de omgeving. Dit gedeelte van de grondwerken moet begeleid worden (ontwerp en uitvoering) door een erkend bodemsaneringsdeskundige;
- b) In het bijzonder bestek dat de aanneming van de werken zal regelen, dienen met betrekking tot het voorkomen van bodemvervuiling door bouwchemicaliën en koolwaterstoffen de nodige maatregelen te worden opgenomen.

Artikel 3 : aspect geluid

- a) Inkapselen van de ventilatoren (reductie van de geluidsbelasting binnen in het gebouw);

b) Isoleren van het aanzuig- en perskanaal (idem reductie binnen in het gebouw);  
c) Aanbrengen van een geluiddemper aan de uitblaas-zijde;

d) Isoleren van de schouwmantel door gebruik te maken van een dubbelwandige constructie in staal;

Artikel 4 : aspect verkeer

a) De aanvoer van de afvalstoffen en de afvoer van de verbrandingsresten dient derwijze te worden georganiseerd dat minimum 50% (gewicht) wordt aan- en afgevoerd per schip.

b) De aanvoer met ophaalwagens uit de gemeenten van het Pajottenland moet zoveel mogelijk via N285 naar N8 via Dilbeek op Ring of naar N28 langs Halle - N203 - ring Zuid worden georganiseerd.

c) Bovengeschiedt aan het bepaalde onder b) dient de exploitant, in overleg met de betrokken gemeentebesturen, een geschikte aanvoerroute uit te stippelen. Binnen de twaalf maanden na datum van onderhavig besluit dient de vergunningverlenende overheid in kennis gesteld te worden van de resultaten van dit overleg.

Artikel 5

In de inrichting mogen uitsluitend afvalstoffen worden aanvaard die niet op een andere, hoogwaardiger wijze nuttig kunnen worden toegepast.

Onder "hoogwaardiger" wordt hier verstaan de nuttige toepassing R1 tot R8 overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 1994 houdende nadere omschrijving van de begrippen verwijdering en nuttige toepassing van afvalstoffen.

Artikel 6

De aanvaarding van niet risicohoudend medisch afval en andere niet gevaarlijke afvalstoffen is slechts toegelaten in zoverre hierdoor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen niet in het gedrang wordt gebracht.

Artikel 7

De aanvaarding van andere niet gevaarlijke afvalstoffen is, per afvalsoort onderworpen aan de voorafgaandelijke goedkeuring van OVAM (afdeling Sturing Afvalstromen)".

1.13. Tegen dit besluit van de bestendige deputatie worden bij de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling 1.191 beroepen ingediend.

1.14. In het kader van de beroepsprocedure worden verschillende adviezen uitgebracht :

a. De Vlaamse Milieumaatschappij verleent op 31 juli 1997 een gunstig advies dat zowel betrekking

heeft op de lozing van afvalwater als op het aspect luchtverontreiniging.

b. De administratie gezondheidszorg, hygiëne en gezondheidsinspectie, brengt op 4 september 1997 een ongunstig advies uit. Deze ongunstige beoordeling is gesteund op overwegingen aangaande het verkeer -de aan- en afvoerwegen zouden hun maximale capaciteit bereikt hebben- en aangaande de toename van de immissies van fijn stof, cadmium, stikstofdioxide en dioxines.

c. Door AROHM, afdeling stedenbouwkundige vergunningen, wordt op 17 september 1997 een principieel gunstig advies uitgebracht. In dit advies wordt gesteld dat de inrichting volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, vastgesteld bij koninklijk besluit van 7 maart 1977, gelegen is in een industriegebied en dat "de oven wordt ingeplant in een grootschalige industriële omgeving met goede verkeersontsluiting".

d. AMINAL, hoofdbestuur milieuvergunningen, adviseert op 18 september 1997 om het beroepen besluit te bevestigen, mits de door de bestendige deputatie opgelegde bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden als volgt worden gewijzigd :

- de aanvoer van de afvalstoffen en de afvoer van de verbrandingsresten per schip zouden verhoogd moeten worden van 50 tot 70% van het aan- en afgevoerde gewicht;
- de na te leven emissiegrenswaarden zouden deze moeten zijn die gelden voor installaties met een nominale capaciteit van meer dan 30 ton/uur (artikel 5.2.3.3.4, § 2 van Vlarem II, dit zijn strengere grenswaarden dan de voorheen opgelegde grenswaarden).

e. Door OVAM worden in het kader van de beroepsprocedure in totaal 3 gunstige adviezen verleend,

respectievelijk op 25 juli 1997, 11 augustus 1997 en 19 augustus 1997.

In die adviezen stelt OVAM, beknopt samengevat, dat de nieuwe verbrandingsoven geen overcapaciteit zal doen ontstaan, dat het concept voldoet aan de "Best Beschikbare Techniek", dat de emissiegrenswaarden kunnen gehaald worden en dat "de keuze van de inplantingsplaats in feite buiten het beoordelingskader valt van de milieuvergunningsaanvraag" omdat de inplantingsplaats "gekozen (werd) door de provincieraad van de provincie Vlaams-Brabant dd. 27.06.1995".

f. De gewestelijke milieuvergunningscommissie verleent op 19 september 1997 een gunstig advies. In dat advies worden de wijzigingen van de bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden, voorgesteld in het advies van AMINAL, overgenomen.

De c.v. VLABRAVER werd gehoord tijdens de vergadering van de gewestelijke milieuvergunningscommissie. Bij die gelegenheid heeft de vergunningsaanvrager een toelichtende nota overhandigd die ertoe strekt de bezwaren van de beroepsindieners te weerleggen.

1.15. In de periode van 20 juni 1997 tot 14 november 1997, d.w.z. praktisch gedurende de ganse beroepsprocedure, blijkt politiek en technisch overleg te hebben plaatsgevonden tussen het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest over een mogelijke samenwerking met betrekking tot de verbranding van huishoudelijk afval. Dit overleg heeft blijkbaar niet geleid tot concrete resultaten.

1.16. Met een besluit van 21 november 1997 doet de Vlaamse minister van leefmilieu en tewerkstelling uitspraak over de ingestelde administratieve beroepen.

In hoofdorde bevestigt dit besluit het beroepen besluit. Daarnaast worden aan het beroepen besluit een aantal wijzigingen aangebracht :

- de toegestane verwerkingscapaciteit wordt vastgesteld op 200.000 ton afvalstoffen per kalenderjaar;
- de emissiegrenswaarden worden verstrengd, in die zin dat de grenswaarden van artikel 5.2.3.3.4..2° van Vlarem II opgelegd worden, behalve wat betreft de parameter NO<sub>x</sub> waarvoor een emissiegrenswaarde wordt vastgesteld van 70 mg/m<sup>3</sup> uitgedrukt als NO<sub>2</sub>.

Het beschikkend gedeelte van het besluit wordt voorafgegaan door een circa 33 pagina's bestrijkende motivering;

## **2. Rechtspleging**

Overwegende dat de c.v. VLABRAVER, aan wie de bestreden vergunning werd verleend, met een verzoekschrift van 27 februari 1998 vraagt om in het administratief kort geding te mogen tussenkomen; dat op dit verzoek kan worden ingegaan;

## **3. Ontvankelijkheid**

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat de vordering niet ontvankelijk is; dat er vooralsnog geen noodzaak bestaat om over de opgeworpen exceptie uitspraak te doen; dat een onderzoek van en een uitspraak over die exceptie zich slechts zouden opdringen indien zou blijken dat de grondvoorwaarden voor schorsing vervuld zijn;

## **4. Ten gronde : de ernst van de middelen**

Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten o.m. onder de voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden;

Overwegende, wat alle middelen betreft, dat bij de Raad van State tegen het bestreden besluit liefst 24 vorderingen tot schorsing zijn ingesteld, dat daarbij tientallen verschillende middelen en/of middelonderdelen, over honderden pagina's, worden opgeworpen; dat de Raad van State in een kort geding alleen kan en mag onderzoeken of die middel(onderdel)en op het eerste gezicht gegrond lijken; dat de Raad zich dan ook noodgedwongen moet beperken tot een prima facie-onderzoek van de middelen zoals ze zich in een eerste lezing tot hun essentie laten herleiden, zonder noodzakelijk ieder argument afzonderlijk te beantwoorden;

4.1.1.1. Overwegende dat het eerste middel als volgt kan worden samengevat :

De schending wordt aangevoerd van artikel 7, § 3, 1°, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (het milieuvergunningsdecreet), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de formele motivering van de bestuurshandelingen en van de artikelen 4, 4°, en 9, § 2, van het besluit van 23 maart 1989, houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling van bepaalde categorieën van hinderlijke inrichtingen (het MER-besluit).

De bestreden beslissing is gesteund op een MER dat om verschillende redenen onvolledig is :

- het bevat geen analyse van de keuze van de ligging; de keuze van de vestigingsplaats was in werkelijkheid een opgelegd gegeven voor de opstellers van het MER;

- de gecumuleerde gevolgen van het project werden niet onderzocht, waardoor artikel 4, 4°, van het MER-besluit miskend wordt; het MER bevat geen evaluatie met betrekking tot de gevolgen op middellange en lange termijn;
- alternatieve vestigingsplaatsen zijn niet in overweging genomen; dit gebeurde nochtans wel in vroegere studies, waaruit blijkt dat Drogenbos geen geschikte vestigingsplaats is; thans stellen dat er geen onderzoek dient te worden verricht naar alternatieve vestigingsplaatsen omdat het MER enkel een studie dient te maken van een welbepaald project, druist in tegen artikel 7, § 3, 1°, van het milieuvergunningsdecreet; in het MER worden bij de rechtvaardiging van de geplande vestigingsplaats de tegenargumenten i.v.m. de keuze van de site slechts oppervlakkig weerlegd; in verband met het vervoer van afval via het kanaal legt de bestreden vergunning het vervoer via schepen op voor ten minste 50%; deze oplossing komt echter niet tegemoet aan de kritiek van het MER van 1990; i.v.m. de elektriciteitsproductie gaat het argument dat de vestiging dichtbij de centrale van ELECTRABEL dient te liggen evenmin op, aangezien er geen sprake meer is van de productie en verkoop van stoom.
- de alternatieven voor een verbrandingsoven worden slechts zeer oppervlakkig onderzocht; de zogenaamde "nul-optie" door samenwerking met het Brussels Hoofdstedelijke Gewest werd niet onderzocht;
- er wordt geen rekening gehouden met andere verbrandingstechnieken en verwerkingsmogelijkheden;

4.1.1.2. Overwegende dat de repliek van de verwerende partij in essentie als volgt kan worden weergegeven :

a. Het MER-besluit verplicht de aanvrager van een milieuvergunning niet om in het MER de door hem

voorgestelde vestigingsplaats op 'comparatieve wijze' te verantwoorden.

Er dient enkel uiteengezet te worden wat de te verwachten gevolgen zijn voor het milieu van de voorgestelde vestigingsplaats (projectMER).

Dat is in casu gebeurd; het MER bevat gedetailleerde gegevens omtrent de te verwachten weerslag van het voorgestelde project op het milieu.

De vergunning kan dan enkel toegestaan of geweigerd worden voor die welbepaalde plaats.

b. Wat de cumulatieve effecten betreft, bevat het MER een beoordeling van twee soorten cumulatieve effecten van de geplande installatie: cumulatie met de reeds bestaande vervuiling en cumulatie in de tijd. Er wordt verwezen naar de desbetreffende pagina's van het MER.

Daarnaast wordt herinnerd aan het feit dat het college van deskundigen niet gekozen heeft voor een benadering via cumulatieve effecten maar voor het hanteren van immissieachtergrondwaarden.

AMINAL heeft het MER conform verklaard, waaruit volgt dat het MER voldoet aan de reglementaire vereisten (met betrekking tot o.m. de grondigheid van de analyse, de methodiek en de vorm) en dat de informatie volledig is verstrekt.

c. Noch op de indiener van een vergunningsaanvraag, noch op de vergunningverlenende overheid rust een verplichting om een effectenstudie te maken van alternatieve vestigingsplaatsen.

Bovendien zijn de alternatieven die in een MER moeten worden onderzocht uitvoeringsalternatieven (d.w.z. alternatieven voor de voorgestelde technieken). Het MER bevat wel degelijk een studie van deze uitvoeringsalternatieven.

De overwegingen die de verzoekende partij aanhaalt m.b.t. het vervoer via het kanaal en de nabij-

heid van een elektriciteitscentrale zijn elementen die betrekking hebben op de evaluatie van het voorgestelde project en strekken er dus niet toe de gekozen vestigingsplaats te verantwoorden.

Wat het vervoer van afval via het kanaal betreft, legt het bestreden besluit in de bijzondere vergunningsvoorwaarden de aan- en afvoer van 50 % van de afval en van de verwerkingsresten via het kanaal op. Deze vergunningsvoorwaarde kadert in de zorg om de effecten op het wegverkeer gevoelig te verminderen. Dit is 50 % en geen 70 % omdat de minister de mogelijkheid wil laten bestaan om economisch logische uitwisselingen van afval mogelijk te maken.

Wat de nabijheid van een elektriciteitscentrale betreft, verliest de verzoekende partij uit het oog dat er wel degelijk synergieën tussen de elektriciteitscentrale en de verbrandingsoven bestaan.

d. Door de betrokken overheden werd overleg gepleegd over andere mogelijkheden dan een verbrandingsoven, maar dit heeft niet tot enig resultaat geleid.

Er bestaat geen wettelijke bepaling die verplicht dat een MER ook een onderzoek dient te bevatten naar een indertijd besproken maar niet gekozen oplossing.

De zogenaamde "nul-optie" slaat bovendien op het geval dat de verbrandingsoven niet wordt opgericht. Deze toestand komt overeen met de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu op de geplande vestigingsplaats, opgenomen in het MER.

e. De bijlagen bij het MER bevatten wel degelijk een beschrijving van verschillende alternatieve verbrandingstechnieken.

f. Het projectMER is geen beleidsinstrument dat het afvalprobleem uit de wereld moet helpen en kan onmogelijk recyclage promoten.

Subsidiair kan gesteld worden dat er in het MER wel, voor de volledigheid, aandacht werd besteed aan alternatieve afvalverwerkingstechnieken;

Overwegende dat de tussenkomende partij, samengevat, stelt :

Vooreerst wordt erop gewezen dat de cel MER van AMINAL akkoord is gegaan met de samenstelling van het college van deskundigen dat het MER heeft opgesteld, en dat ze het MER conform heeft verklaard, waardoor het zowel naar vorm als naar inhoud volledig is bevonden.

Voor de minister onstond daardoor een vermoeden van rechtmatigheid, zowel wat betreft de formele aspecten als wat betreft de kwaliteitscontrole van de informatie.

a. De verantwoording van de keuze van de vestigingsplaats en de inoverwegingneming van alternatieve vestigingsplaatsen :

Er moet rekening worden gehouden met het onderscheid tussen een beleidsMER en een projectMER.

Het projectMER heeft niet als opdracht de beste oplossing voor het afvalstoffenprobleem te zoeken, maar dient enkel de milieu-effecten van de gevraagde installatie te evalueren.

Er bestaat volgens artikel 7 van het milieu-vergunningsdecreet en volgens de artikelen 4, 2 en 9, § 2, van het MER-besluit geen verplichting om in het projectMER alternatieve of hypothetische vestigingsplaatsen te onderzoeken.

De vergunning kan enkel toegestaan of geweigerd worden voor een welbepaalde plaats.

De motivering van het bestreden besluit sluit aan bij het conform verklaarde MER.

De keuze van de vestigingsplaats wordt uitgebreid gemotiveerd in het bestreden besluit.

In verband met de verkeerseffecten werd gekozen voor de mogelijkheid om deels via de weg en deels via het kanaal te transporteren (het zgn. tweede scenario).

Op 3 december 1997 werd trouwens een bouwvergunning verleend voor de aanleg van een laad- en loskade.

De minister motiveert duidelijk waarom de aanvoer van 70% per schip niet meer haalbaar is.

Wat de nabijheid van de elektriciteitscentrale betreft, dient opgemerkt dat nergens uit blijkt dat dit een determinerend element is geweest.

Subsidiair kan gesteld worden dat er onderhandelingen gevoerd werden i.v.m. de ecologische en economische voordelen van dit nabuurschap.

Er werd in het MER ook een grondige analyse gemaakt van de luchtvervuiling.

b. De gecumuleerde gevolgen van het project :

Er is in het projectMER wel degelijk een analyse gemaakt van de gevolgen van de verbrandingsoven voor de omgeving in het projectMER.

Er is rekening gehouden met de cumulatieve effecten en met andere verontreinigingsbronnen in de buurt.

De effecten van additionele bronnen zijn nagegaan.

Een hele reeks bijzonder zware veiligheidsmarges zijn ingebouwd bij de beoordeling van de synergetische effecten van de verschillende polluenten.

De effecten op korte, middellange en lange termijn zijn onderzocht.

Het MER heeft besloten dat de effecten van de inrichting op de omgeving te verwaarlozen zijn.

c. Het onderzoek van alternatieven, van andere technische oplossingen en andere afvalverwerkingsmogelijkheden :

Het MER dient slechts in voorkomend geval een schets te bevatten van de voornaamste alternatieven; enkel als er redelijke alternatieve oplossingen zijn die minder nadelige effecten hebben, dienen deze onderzocht en geëvalueerd te worden.

Er waren geen redelijke alternatieven : de nul-optie (het project gaat niet door) werd verworpen in het MER.

Het overleg met het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest heeft niet tot een positief resultaat geleid.

Bij het nemen van het bestreden besluit beschikte de minister trouwens over een discretionaire bevoegdheid.

In het MER zijn andere uitvoeringsalternatieven onderzocht maar is besloten dat afvalverbranding aangewezen is.

Daarna is wel degelijk een onderzoek gevoerd naar de verschillende verbrandingstechnieken, o.a. pyrolyse.

Het MER heeft alle redelijke alternatieve oplossingen onderzocht;

4.1.2. Overwegende dat het middel niet ernstig is, en wel hierom :

4.1.2.1. Wat de keuze van de vestigingsplaats betreft dient vastgesteld te worden dat luidens het ingeroepen artikel 7, § 3, 1°, van het milieuvergunningsdecreet het MER o.m. een beschrijving en een verantwoording van de vestigingsplaats moet bevatten.

In het MER wordt dienaangaande gesteld :

"In december 1990 werd een MER opgesteld om de keuze te bepalen van de inplantingsplaats van de installatie (...). Eén van de onderzochte sites was gelegen te Drogenbos op ca 1000 m van de huidige inplantingsplaats. De site is in het MER niet weerdhouden als keuze met de minste milieu-effecten omwille van volgende negatieve scores:

1) Lucht: het aantal beïnvloede inwoners.

Dit is mathematisch juist gezien de ligging in het stedelijk gebied.

Deze negatieve score is evenwel niet relevant wanneer de beïnvloeding op zich te verwaarlozen is.

2) Bodem/Water:

a) Algemene situering t.o.v. het landschap

Deze factor vervalt gezien de installatie thans in het landschapsbeeld komt dat reeds beïnvloed is door de elektriciteitscentrale van Drogenbos.

b) Beïnvloeding van het oppervlaktewater.

Deze factor vervalt aangezien in het huidige project geen lozing van bedrijfsafvalwater op oppervlaktewater zal optreden.

3) Verkeer: de negatieve score ingevolge het aantal vrachtwagenkilometers, de uitlaatgasemissies en de passages over filepunten vervallen omwille van de mogelijkheid om op de thans gekozen site afvalaanvoer en residuafvoer over het Kanaal te voorzien.

De huidige site te Drogenbos wordt hierdoor in vergelijking aanvaardbaar t.o.v. de beste score in het inplantings-MER van 1990 (Grimbergen)"

en :

"De keuze van de inplantingsplaats (Drogenbos) was voor het deskundigenteam tevens een opgelegd gegeven. Niettemin verwijzen we naar hoofdstuk 2.2.7. waarbij de keuze van de inplantingsplaats wordt besproken, en waaruit blijkt dat deze aanvaardbaar is".

Het eerstvermelde uittreksel uit het MER bevat een verantwoording van de gekozen inplantingsplaats t.o.v. een MER opgesteld in 1990, waarin een aantal mogelijke vestigingsplaatsen met elkaar werden vergeleken.

Deze uiteenzetting lijkt op het eerste gezicht te voldoen aan de notie "verantwoording van de vestigingsplaats".

Het middelonderdeel vermengt de schending van de formele motiveringsplicht met inhoudelijke kritiek op de bedoelde verantwoording.

Mede gelet op het technisch karakter van deze kritiek leent dit onderzoek zich niet tot een onderzoek binnen de kortgedingprocedure.

Globaal bekeken, afgezet tegen het verweer van de verwerende en de tussenkomenende partijen, overtuigt de uiteenzetting van de verzoekende partij de Raad van State er prima facie niet van dat de ingeroepen bepalingen zijn miskend.

#### 4.1.2.2. Artikel 4 van het MER-besluit bepaalt :

"Het in artikel 2 bedoelde milieu-effectrapport dient ten minste de volgende informatie te verstrekken :

1. Beschrijving van het project met in het bijzonder :  
(...)  
(c) een prognose van de aard en hoeveelheid van de verwachte (...) emissies (...) ten gevolge van het functioneren van het voorgenomen project.  
(...)
2. In voorkomend geval een schets van de voornaamste alternatieven die de initiatiefnemer heeft laten onderzoeken, met opgave van de voornaamste motieven voor zijn keuze, in het licht van de milieueffecten.  
(...)
4. Een beschrijving van de waarschijnlijk significante milieu-effecten van het voorgestelde project ten gevolge van :
  - a) Het bestaan van het project;  
(...)
  - c) de lozing van verontreinigde stoffen, het ontstaan van milieuhinder en de eliminering van afvalstoffen (...)Deze beschrijving moet betrekking hebben op de directe, en in voorkomend geval op de indirecte, secundaire en cumulatieve effecten op korte, middellange en lange termijn, permanent en tijdelijk positief en negatief van het project".

Het MER wijdt een onderzoek aan de verschillende relevante milieu-effecten.

Wat het tijds kader voor de beoordeling van die effecten betreft, vermeldt het onder meer :

"Drie fasen zullen in het MER worden beoordeeld :

- a. De fase van de bouwwerken
- b. De fase van opstart en proefdraaien
- c. De continue exploitatieperiode

De effecten tijdens de eerste 2 fasen zijn tijdelijk gedurende de effectieve duurtijd van de betrokken fase.

Voor de continue exploitatiefase wordt met een duurtijd van 20 jaar gerekend, zijnde de normale levensduur en vergunningstermijn voor dit type installatie.

Dit houdt tevens in dat er een inschatting moet gemaakt worden van de verwachte randvoorwaarden waaraan het project moet getoetst worden (normen, maatschappelijke context,...).

Het MER lijkt aldus de toekomstige evolutie van de vervuiling in beschouwing te nemen en de gecumuleerde gevolgen van het project te onderzoeken.

4.1.2.3. Het MER lijkt op diverse plaatsen aandacht te besteden aan alternatieve afvalverwerkings-technologieën en aldus "een schets" te geven van de voornaamste alternatieven die de initiatiefnemer heeft laten onderzoeken.

De Raad van State is niet in de mogelijkheid, noch is het zijn taak, zeker binnen een kort geding, zich uit te spreken over de intrinsieke degelijkheid van het MER met betrekking tot het onderzoek van de alternatieven voor een verbrandingsoven.

De desbetreffende argumentatie van de verzoekende partij toont prima facie niet aan dat de ingeroepen bepalingen op dit vlak zijn miskend;

4.2.1.1. Overwegende dat het tweede middel de schending aanvoert van artikel 7, § 5, van het milieuvergunningsdecreet en van de zgn. beginselen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid, omdat de coördinator van het college van deskundigen dat het MER heeft opgesteld, tevens verbonden is aan het studiebureau INTER-ECO dat de vergunningsaanvraag heeft opgesteld, zodat minstens één lid van het college van

deskundigen niet beschikte over de vereiste onpartijdigheid, onafhankelijkheid en objectiviteit;

4.2.1.2. Overwegende dat de verwerende en de tussenkomende partijen in essentie repliceren dat de coördinator geen deskundige is in de zin van de aangevoerde bepalingen en, subsidiair, dat de opdracht voor het opstellen van de vergunningsaanvraag pas aan INTER-ECO werd gegeven nadat het MER was ingediend bij de cel MER van AMINAL, en dat op de opsteller van de aanvraag geen onpartijdigheidsplicht meer rustte;

4.2.2. Overwegende dat het middel niet ernstig is, want :

4.2.2.1. Artikel 7, § 5, van het milieuvergunnings-decreet bepaalt :

"Het milieu-effectrapport en het veiligheidsrapport worden opgesteld op initiatief en op kosten van de aanvrager, door een college van deskundigen van verschillende disciplines te bepalen door de Vlaamse Regering. Deze bepaalt eveneens de wijze waarop de door haar gekende informatie over het leefmilieu ter beschikking wordt gesteld van het college van deskundigen".

Deze bepaling lijkt geen onpartijdigheidsplicht in hoofde van de opstellers van het MER in te houden.

De enige verplichting die uit deze decreetbepaling lijkt te kunnen afgeleid worden is deze van deskundigheid.

Het middel betwist deze deskundigheid als dusdanig niet.

Het brengt ook geen deugdelijke argumenten aan die zouden aannemelijk maken dat in casu enig "onpartijdigheids-, onafhankelijkheids- of objectiviteitsbeginsel" zou gelden, laat staan geschonden zou zijn.

De door verzoekers aangehaalde rechtspraak en rechtsleer zijn in dit verband irrelevant en derhalve niet dienstig, vermits ze betrekking hebben op de regelgeving geldend in het Waalse Gewest, alwaar de plicht tot onafhankelijkheid is opgelegd door artikel 21 van het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 31 oktober 1991 tot uitvoering van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waalse Gewest;

4.3.1.1. Overwegende dat het derde middel zo kan samengevat worden :

De artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, het recht van verdediging, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en het rechtsbeginsel "audi et alteram partem" zijn geschonden doordat de vergunnings-aanvrager gehoord is door de gewestelijke milieuvergunningscommissie, terwijl de verzoekende partij en andere beroepsindieners, ofschoon zij hierom uitdrukkelijk hadden verzocht, niet gehoord werden.

Op de tegenpartij berustte de plicht om een tegensprekelijk debat te organiseren;

4.3.2. Overwegende dat de verwerende en de tussenkomende partijen terecht antwoorden dat de gewestelijke milieuvergunningscommissie niet de plicht had de verzoekende partij te horen; dat de verzoekende partij geen enkele bepaling aanwijst die expliciet deze verplichting inhoudt; dat ook de aangehaalde beginselen die verplichting niet tot gevolg lijken te hebben; dat de omwonenden immers de mogelijkheid hebben hun bezwaren kenbaar te maken tijdens het openbaar onderzoek georganiseerd in de loop van de eerste aanleg-procedure, en in hun beroep-schrift, hetgeen hun rechten afdoende lijkt te vrijwaren en hen ongeveer op gelijke voet met de aanvrager van de vergunning lijkt te stellen; dat het middel niet ernstig is;

5. Overwegende dat derhalve aan de desbetreffende voorwaarde gesteld door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet is voldaan; dat die vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen,

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

Het verzoek tot tussenkomst van de c.v. VLABRAVER in het administratief kort geding wordt ingewilligd.

### **Artikel 2.**

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

### **Artikel 3.**

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

De kosten van de tussenkomst, bepaald op vijfduizend frank, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare  
terechtzing, op vijfentwintig januari  
1900 negenenegentig, door de VIIe kamer, die was  
samengesteld uit :

|        |               |                  |
|--------|---------------|------------------|
| Mevr.  | M.-R. BRACKE, | kamervoorzitter, |
| de HH. | R. STEVENS,   | staatsraad,      |
|        | D. MOONS,     | staatsraad,      |
| Mevr.  | A. WIJNANTS,  | griffier.        |

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**A. WIJNANTS.**

**M.-R. BRACKE.**